

Извештај о учешћу делегације Министарства животне средине и просторног планирања на 18. заседању Комисије УН за одрживи развој (CSD), Њујорк, САД, 10 – 14. мај 2010.г.

Уводне напомене

На позив председавајућег Комисије УН за одрживи развој, Луис Алберто Ферато Фелицеа, министра животне средине и природних ресурса Гватемале, делегација Министарства животне средине и просторног планирања, коју је предводио министар Оливер Дулић, учествовала је на 18. заседању Комисије УН за одрживи развој (CSD). Заседање је одржано у периоду од 3. до 14. маја о.г. у седишту УН у Њујорку. Делегација је учествовала на 18. заседању CSD и у контексту текућег председавања Р Србије, односно министра О. Дулића, Управним саветом Програма УН за животну средину (UNEP). С тим у вези, министар О. Дулић и државни секретар Бојан Ђурић, учествовали су на Министарском састанку (сегмент на високом нивоу) заседања који је одржан у периоду од 12. до 14. маја, као и на припремним састанцима 10. и 11. маја, са циљем промовисања закључака са 11. специјалног заседања Управног савета/Глобалног министарског форума UNEP одржаном у Индонезији, фебруара о.г.

Овогодишње заседање Комисије односило се на разматрање питања која треба реализовати у двогодишњем циклусу 2010/2011. г. (Вишегодишњи план рада Комисије), а односе се на следећа тематска подручја и повезујуће теме:

тематска подручја	повезујуће теме
саобраћај	Искореење сиромаштва; успостављање одрживих шема производње и потрошње; заштита и управљање природним ресурсима као основном социо-економског развоја; одрживи развој у глобализованом свету; здравље и одрживи развој; одрживи развој малих острвских земаља, друге регионалне иницијативе, институционални оквири одрживог развоја, родна равноправност, образовање.
хемикалије	
управљање отпадом	
рударство	
десетогодишњи оквирни програми одрживе производње и потрошње	

Прогрес у овим областима ће помоћи достизање циљева у другим подручјима, која су од значаја за постизање циљева одрживог развоја како на националном, тако и на глобалном нивоу. Прва година текућег двогодишњег циклуса Комисије је тзв. година за разматрање тематских политика – у том контексту разматраће се напредак који је остварен у наведеним областима на нивоу држава али и на нивоу целокупних региона. Поред тога, учесници су дискутовали и о изазовима за унапређење имплементације Агенде 21 и Плана имплементације одлука Светског самита о одрживом развоју из Јоханесбурга.

Основни циљ скупа био је да се министри, задужени за питања заштите животне средине, саобраћај, енергетику и одрживу производњу и потрошњу, сусретну и разговарају међусобно, као и са челницима специјализованих агенција, фондова и програма из система УН и представницима главних интересних група. Посебна пажња била је посвећена препрекама и потешкоћама са којима се суочавају поједине државе и региони на путу имплементације Агенде 21 и Плана за имплементацију одлука са Светског самита о одрживом развоју из Јоханесбурга, у контексту тема текућег двогодишњег циклуса.

На крају заседања усвојен је Резиме председавајућег и Извештај са 18. заседања Комисије. Такође, усвојен је и нацрт дневног реда 19. заседања Комисије. У извештају са заседања и Резимеу председавајућег идентификовани су главни проблеми и потешкоће, као и могући приступи и позитивни примери из праксе, по питању досадаше и предстојеће

имплементације Агенде 21 и одлука са Светског самита о одрживом развоју из Јоханесбурга, у контексту наведених главних тема.

Најзначајније тачке дневног реда

Заседање Комисије за одрживи развој обухватитило је широк спектар активности и облика рада, укључујући панел дискусије, округле столове, пратеће догађаје у виду предавања, регионалних састанака и центара за учење. Заседање је завршено *Министарским састанком - сегментом на високом нивоу* (12 - 14. мај).

Министар О. Дулић учествовао је на Министарском састанку на високом нивоу и том приликом је, у својству председника Управног савета UNEP, упознао учеснике са најважнијим исходима 11. специјалног заседања Управног савета (24-26. фебруар 2010.г, Индонезија), као и о достигнућима и предстојећим корацима у вези са иницијативом „зелена економија“.

Делегације су имале прилику да размене виђења и искуства по питању изградње партнерстава за постизање одрживог развоја. У том контексту учесници су навели да свака од тема 18. заседања представља могућност за изградњу и продубљивање партнерских односа.

Партнерства су препозната као основа за постизање одрживог развоја и у том контексту, наведен је пример партнерства поводом обележавања Међународне године планете Земље.

Учесници су нагласили важност укључивања пословног сектора ради остваривања циљева одрживог развоја на глобалном, региоалном и локалном нивоу. У том контексту, афирмисани су концепти попут корпоративне друштвене одговорности компанија и паметне филантропије. Од УН система очекује се да омогући пословном сектору да улаже у активности које могу да допринесу остваривању међународних циљева попут зелене економсије, као и постизању циљева одрживог развоја на свим нивоима – нпр. сарадња пословног сектора са владама и локалном самоуправом. Представници УН канцеларије за координацију навели су да је само у току 2009.г, вишеструко увећан број приватних компанија које су изразиле интересовање за укључивање у неке од партнерских програма сарадње.

Поред тога, наглашена је и потреба већег партнерског укључивања невладиних организација и главних и маргинализованих група, како на међународном, тако и на регионалном и локалном нивоу, ради ефикаснијег спровођења одлука Комисије.

Неке од главних препорука које су изнете у контексту унапређења имплементације одлука Комисије УН за одрживи развој односе се на следеће:

- реафирмацију процеса успостављања националних савета за одрживи развој;
- укључивање свих интересних страна на националном, регионалном и међународном плану;
- већа финансијска средства за државе у развоју и са економсијама у транзицији – посебно кроз увећање тзв. званичне помоћи развијених земаља (Official Development Assistance – ODA);
- јачање националних институционалних капацитета у области одрживог развоја, као и за спровођење одлука Комисије;
- Одељење УН за социјална и економска питања треба да припреми сет опција за унапређење рада и одлука Комисије за одрживи развој – један од предлога

подразумева издизање Комисије на виши политички ниво у оквиру Генералне скупштине УН (попут положаја Савета безбедности);

- унапредити реализацију Миленијумских развојних циљева на националном нивоу
- унапредити координацију Рио конвенција у оквиру мандата Комисије;
- да се у рад Комисије, као и у процес доношења и спровођења њених одлука, укључе и други ресорни министри, посебно надлежни за финансије, економију и регионални развој.
- потребно је ускладити одлуке комисије са оквирним плановима/програмима активности на нивоу УН (UNDAF);

Општи закључак је да предстојећа конференција УН о одрживом развоју која ће се одржати 2012.г у Рио де Женеиру, (тзв. Рио + 20), треба да буде основа за реафирмацију концепта одрживог развоја, реформу Комисије и унапређење спровођења њених одлука.

Министар О. Дулић и чланови делегације учествовали су на Сегменту на високом нивоу Комисије за одрживи развој који је одржан у периоду од 12-14. маја. Током наведеног периода, одржано је неколико министарских округлих столова који су били посвећени главним темама заседања. Министар О. Дулић, ко-председавао је округлим столом на тему „одрживо управљање хемикалијама и отпадом“. Током дискусија, закључено је да постоји потреба за изградњом партнерстава свих интересних страна, развој и боље коришћење економских инструмената (нпр. већа примена накнада за коришћење у односу на таксе и сл.) и унапређење система финансирања. Такође, наглашен је недостатак научних информација и података о хемикалијама, као и потреба изналажења замена за штетне и опасне хемикалије. Ово је посебно значајно ако се уважи чињеница да се у предстојећих 20 година очекује пораст хемијске индустрије у државама у развоју. Постигнут је јединствен став о томе да Стратешки приступ управљању хемикалијама (SAICM) представља успешан механизам за решавање кључних питања у области хемикалија, као и да је потребно даље радити на његовом развоју и примени. Многе државе су нагласиле важност даљег рада на развоју и преносу технологија које су у вези са процесом рециклаже, минимизирања и поновног коришћења отпада. С тим у вези, многе државе су дефинисале конкретне рокове и циљеве. Изражена је и потреба за развојем капацитета за управљање ризицима, посебно у државама у развоју и са економијама у транзицији. Закључено је да управљање отпадом представља директну спону државе са пословним сектором коју треба даље јачати, као и да сектор отпада представља један од кључних извора за отварање нових радних места.

Сви учесници изразили су подршку даљој сарадњи секретаријата три конвенције: Базелска, Ротердамска и Стокхолмска, као позитивног примера за јачање синергије између међународних споразума.

Током министарског дијалога са представницима УН тела и главних група, учесници су нагласили важност укључивања свих аспеката одрживог развоја у раду Комисије, као и укључивање одрживости у све секторске политике. То је посебно изражено кроз подршку учешћу других ресорних министарстава, попут економије, финансија, регионалног развоја и сл. Сви учесници су изразили став да је потребно унапредити имплементације одлука са многих међународних састанака, посебно у области очувања биодиверзитета, климатских промена, агенде 21, миленијумских развојних циљева и сл. Том приликом потребно је уважавати потребе држава у развоју и са економијом у транзицији, посебно по питању преноса технологија, размене знања и позитивних искустава, експертизе и веће финансијске помоћи.

Многи учесници из развијених држава су навели да Комисија треба да доноси мањи број конкретнијих одлука са јасним смерницама и индикаторима везаним за њихову имплементацију (попут миленијумских развојних циљева).

Такође, наглашена је потреба да имплементација одлука треба да буде пренета на локални ниво, те да је у том смислу, потребно развијати капацитете који се односе на спровођење, мониторинг и извештавање.

Европска унија изразила је подршку процесу реформе међународног управљања животном средином и нагласила да је опредељеност ЕУ за рад на пољу одрживог развоја јасно дефинисана и у пакету директива о енергетици и клими, као и у новој Стратегији економског развоја до 2020.г.

Министар Дулић је, у својству председника Управног савета UNEP, назначио важност даљег рада на реформи процеса међународног управљања животном средином, као и свеопштег прихватања концепта зелене економије. Том приликом, пренео је учесницима главне поруке из министарске Нуса Дуа декларације која је усвојена током 11. специјалног заседања Управног савета UNEP (Бали, фебруар 2010.г.).

На неформалном министарском састанку који је био посвећен предстојећем 19. заседању Комисије за одрживи развој (мај 2011.г.), изражени су национални ставови и виђења држава по питању предстојеће сесије која ће бити посвећена доношењу одлука. Том приликом, Б. Ђурић, државни секретар, објаснио је непосредну повезаност тема 11. специјалног заседања Управног савета UNEP са темама 18. и 19. заседања Комисије, посебно када су у питању десетогодишњи оквирни програми одрживе производње и потрошње. С тим у вези, он је нагласио одредбе министарске Нуса Дуа декларације које указују да се излаз из тренутне глобалне кризе налази у концепту зелене економије и реформи међународног управљања животном средином. У том контексту, навео је пример спровођења концепта зелене економије у Р Србији - посебно када је у питању управљање отпадом, од усвајања и спровођења нове законске регулативе до отварања нових радних места и стварања повољних тржишних услова за привреду.

Договорено је да треба даље радити на развоју десетогодишњих оквирних планова одрживе производње и потрошње, посебно уз уважавање проблема и потреба држава у развоју. У том контексту, ови програми треба да се базирају на националним и регионалним стратегијама у оквиру Маракеш процеса. Сви учесници су сагласни са поштовањем принципа који уважава заједничке али диференциране одговорности (развијених и земаља у развоју). Ови програми треба да буду усмерени на развој методологија и средстава који доприносе одрживости у коришћењу природних ресурса, зградарству, производњи енергије, промоцији одрживих извора енергије, развоју иновативних економских инструмената и сл.

У оквирима 18. заседања Комисије, министар О. Дулић сусрео се, на тројном састанку, са Ахимом Штајнером, подсекретаром УН и извршним директором UNEP, као и са Џоном Матузаком, шефом Одсека за животну средину и одрживи развој у Влади САД – уједно и председавајућим припремним комитетом за УН конференцију о одрживом развоју 2012.г. (Рио + 20). Том приликом размотрена је блиска повезаност између активности UNEP и CSD у односу на Глобални зелени договор и иницијативу „зелена економија“. Дискутовано је о наставку спровођења одлука Управног савета UNEP, посебно у односу на реформу међународног управљања животном средином (IEG) – А. Штајнер известио је да ће копредседавајући групом бити министри животне средине Финске и Кеније. У контексту дискусија о међународном управљању животном средином америчка страна изразила је став према коме је UNEP препознат као организација са превасходним циљем да прикупља податке о животној средини. С тим у вези, није постигнута сагласност око предлога да се успостави јединствена организација на нивоу УН за питања животне средине. Поред тога, америчка страна сматра да питање реформе међународног управљања животном средином треба да буде стављено у контекст ширег управљања одрживим развојем. Једна од тема била је и наставак рада Консултативне групе министара и/или

високих државних службеника у вези са IEG процесом. Поред тога, разговарано је и о предстојећим припремама за Међународни самит о одрживом развоју (Рио + 20).

Представници министарства учествовали су и на пратећем догађају под називом „Регионална сарадња у контексту постизања одрживог развоја на Западном Балкану“ у организацији Канцеларија за одрживи развој Влада Р Србије и Р Црне Горе. Циљ овог пратећег догађаја био је усмерен на представљање позитивних искустава, као и изазова држава региона у припреми и спровођењу стратегија одрживог развоја, као и указивање на могућности регионалне сарадње по том питању.